

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

Aihe: Kokoomuksen eduskuntaryhmän lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (VN/1985/2020-OKM-1)

Kokoomuksen eduskuntaryhmä kiittää opetus- ja kulttuuriministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi ja lausuu kunnioittavimmin lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä

Kokoomuksen eduskuntaryhmän mielestä tärkein tavoite on varmistaa, että jokainen nuori saa peruskoulusta riittävät valmiudet ja suorittaa vähintään toisen asteen tutkinnon, mikä kantaa työelämään. Osaamistason vahvistaminen on elinehto yksilön ja Suomen pärjäämiselle.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä katsoo, että oppivelvollisuusiän laajentaminen ei nosta osaamistasoa eikä varmista, että jokainen nuori suorittaa vähintään toisen asteen tutkinnon.

Valmistelusta

Kokoomuksen eduskuntaryhmän mielestä oppivelvollisuusiän pidentäminen on laaja koulutuspoliittinen hanke, jonka valmistelua olisi tullut tehdä yhdessä eri tahojen välillä. Tätä työtä olisi voitu tehdä esimerkiksi parlamentarisessa koulutuspolitiikan selontekoa valmisteleavassa ryhmässä, jonka tarkoituksena on hahmotella Suomen pitkän aikavälin visiota koulutuspolitiikassa.

Lisäksi on pidettävä puutteellisena, että alkuperäinen lausuntopyyntö lähetettiin vain hyvin rajatulla kohderyhmälle, vaikka uudistus koskettaa kunta- ja aluekentää mitä suurimmissa määrin. Erityisesti nyt koronakevään vaikutukset tulevat olemaan merkittäviä ja tästä näkökulmasta olisi ollut perusteltua, että lausuntopyyntöä ei olisi lähetetty vain valikoidulle kunta- ja järjestäjäkentälle.

Koulutuksen keskeyttämisestä

Kokoomuksen lähtökohta on mahdollisuuksien tasa-arvo: kaikilla tulee olla mahdollisuudet yksilöllisiä tarpeita tukevaan, monipuoliseen ja joustavaan oppimiseen maailman parhaiden opettajien ohjauksessa. Jotta saavutamme tavoitteen, meidän on vahvistettava koulutuspolun alkupäätä sekä peruskoulua ja pidettävä huoli siitä, että lapset ja nuoret saavat monipuolista tukea ja apua silloin, kun he sitä tarvitsevat.

Jopa joka kahdeksas poika ei osaa lukea peruskoulun päätyttyä niin hyvin kuin jatko-opinnoissa pärjäämiseksi tarvitaan. Joka vuosi noin 6000 nuorta päättää peruskoulunsa ilman riittäviä perustietoja. Tämä on ongelma, johon hallituksen tulisi puuttua ja ratkaista.

Koulutuksen keskeyttämisen syitä on monia. Taloudellisia syitä merkittävämpi on nuoren tekemä väärä alanvalinta. Tämä viittaa siihen, että meidän on panostettava opintojen ohjaukseen niin peruskoulussa kuin toisella asteella. Pakko ei alanvalintaa oikeaksi muuta. Koulupudokkuuteen vaikuttavat merkittävästi riittämättömät perustaidot, erilaiset mielenterveyden ongelmat, päihdeongelmat sekä muut haasteet elämässä. Nuoret tarvitsevat kohdennettuja palveluita, joilla näitä ongelmia voidaan ratkoa. Hallituksen esitysluonnoksesta puuttuvat vaikuttavat keinot tukea juuri haavoittuvimmassa asemassa olevia nuoria ja ehkäistä nuorten koulupudokkuutta sekä syrjäytymistä.

Sen sijaan, että ulotamme mekaanisen yhden vuoden oppivelvollisuuden pidennyksen koskemaan kaikkia, tulee meidän tehdä toimenpiteitä, joilla jokaiselle taataan yksilöllinen ja räätälöity oppimisen tuki. Kasvatustieteilijät ovat todenneet (HS 10.4.2020), että:
"Oppivelvollisuuden laajentamiseen varatut resurssit tarvitaan nyt erityisesti opiskelunsa häiriöistä vakavimmin kärsineiden oppilaiden tukemiseen."

Lausunnon keskeinen sisältö

Kokoomuksen eduskuntaryhmän näkemyksen mukaan oppivelvollisuusiän mekaanisella pidentämisellä 18 ikävuoteen ei saavuteta sille asetettuja tavoitteita toisen asteen tutkinnon suorittamisesta. Oppivelvollisuusiän pidentäminen ei estä tutkinnon suorittamisen keskeyttämistä, koska se päättyy sinä päivänä, kun nuori täyttää 18.

Hallitusohjelmalta on pudonnut täysin sen taloudellinen pohja. Oppivelvollisuuden laajentamiseen varatut määrärahat ovat eri tahojen arvioiden mukaan riittämättömät ja johtavat siihen, että koulutuksen järjestäjät joutuvat leikkaamaan omasta perustoiminnastaan. Hallituksen esityksen luonnoksessa on kuvattu hyvin havainnollistavasti, että käytännössä hankkeeseen varatut määrärahat menevät koulukuljetuksiin sekä oppimateriaaleihin ja välineisiin. Oppivelvollisuuden laajentamisella ei vahvisteta koulutuksen laatua eikä sillä luoda toimenpiteitä, joilla nuorille annetaan oikea-aikaista.

Jos perusta ei ole kunnossa, sitä on myöhemmin vaikeampi ja jopa kalliimpi korjata. Oppivelvollisuuden laajentamisen sijaan on tärkeää laittaa voimavaroja varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen vahvistamiseen, jotta jokaiselle lapselle ja nuorelle taataan riittävä tuki ja palvelut. Tämä mahdollistaa ryhmäkokojen pienentämisen, erityisopetuksen ja tukiopetuksen vahvistamisen, yksilöllisemmät koulupolut sekä moniammatilliset oppilas- ja opiskelijahuollon palvelut. Kaikilla lisäresursseilla koulutukseen on ensisijaisesti pyrittävä vahvistamaan koulutuksen laatua.

Lakiehdotuksen voimaantulon aikataulu on kestävä. Hyvään lainvalmisteluun kuuluu, että lait ovat myös käytännössä toimeenpantavissa, kun ne astuvat voimaan. Nyt näin ei ole.